

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETÉSENYEK.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények ideintéendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kszektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábuspottisor egyszeri bejelentésért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért ki 30 30 kr
Nyiltér 4 hasábuspottisorért 20 kr.

Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
ujdonság sora 50 krajczár.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen, Szerda, December 28

253. szám.

— **Előfizetőinkhez.** Az a díszes névsor, mely előfizetőink lajstromát mutatja, lapunk fennállása óta alig változott, vagy ha igen, csak akkor, midőn minden év elején néhány új előfizető nevével kellett azt szaporítani. Minden előfizetőnk kedves régi ösmerősünk már, a kikhez az újév közeledtével hosszú előfizetési felhívásokat intézni teljesen felesleges. Annál év alatt tapasztalhatták, hogy mi nem ígértünk fellegvárakat de többet nyújtunk, mint a mennyit vidéki lap rendesen adhat, és a mivel büszkén dícselkedhetünk az, hogy lapunk a jó ízlést soha nem sérti, légből kapott pletyka híreket sem közlünk, erkölctelen nyomtatványokban még hirdeteink között sem adunk helyet, magán ember ellen nem forgatunk fegyvert és e tekintetben nyílt-téri rovatunk sem áll minden kapeziáskodónak rendelkezésére. A mai sajtóviszonyok között ezeket bátran és jólelkűsmerettel érelyként sorozhatjuk fel. — Lapunk kiadó és szerkesztői viszonyaiban semmi változás sem áll be, de az eddigi dolgozótársak emyedetlen szorgalommal fognak igyekezni a lap belértékét mindinkább emelni. Politikai cikkeinket ezután is elsőrendű írók írják, helyi-erkölci cikkeink ezután is kimerítő és megbízhatóak lesznek, újdonságaink változatosak, s minden eseményről híven referálók, tárczáinkban **Vértési Arnold** „A bojár leánya” című regényének közlését kezdjük meg, s mint eddig ezután is érdekes és lehetőleg értékes novellákat és önálló tárczákat fogunk közölni.

A lapunk iránti érdeklődést emelítő távirati rovatunk. A változó politikai események napoként a legizgatóbb híreket ígéri, s mi e hírekről a leghitelesebb forrásból napoként táviratban hozunk értesítést. A dél-eltől országgyűlésről lapunk táviratot közöl, s egyáltalán minden tekintetben nélkülözhetővé tudjuk tenni a drága fővárosi lapokat. Kérjük előfizetőinket, hogy tartsanak meg eddigi nagyrabecsült

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A szép Vaszilissa.

— Orosz népmese, —

Volt a világon egyszer egy kalmár. Tizenkét évet töltött már házasságban; de azért csak egy leány gyermeke volt: a szép Vaszilissa. A leánya nyolc éves lehetett, mikor édesanyja meghalt. Halálos ágyán a kalmár felesége magához hívta kis leányát s ágyából egy babát véve elő, e szavakkal adta kezébe: Edes Vaszilissám, véd szivedbe végső szavaimat és légy szófogadó. En meg fogok halni, anyai áldáson kívül csak e babát hagyhatom neked. Viseld gondját, ne mutasd meg senkinek; s ha valami baj talál éni, adj enni a babának és kérd tanácsát. Ha jól gondját viseled, fog találni orvosságot minden bajodban. Azután megcsókolta gyermekét és meghalt.

Az asszonyt halála után férje illő ideig siratta, s azután új házasságra gondolt. Mint hogy volt elég vagyona, szívét egy más tisztes koru özvegy asszony hálózta be, a kinek két, Vaszilissával körülbelül egykoru leánygyermek volt. A kalmár abban a reményben ringatta magát, hogy az özvegyben házának takarékos asszonyt, gyermekének gondos anyát talál. Elvette tehát az özvegyet. De csalódott, mert az özvegy a kis leányt egyáltalán nem szerette. Vaszilissa a legszebb leány volt a faluban; az özvegy és leányai irigyelték bajait, s mindennemű durva munkát rá bíztak. Abban reménykedtek, hogy a kemény munka lesorvasztja, hogy a nap heve s a fagyos szél letarolják arca rózsáit. Elete csakugyan sanyaru is volt; de Vaszilissa zugolódás nélkül tűrte azt. A szakadatlan sanyaru munka dacára üdőbb, ragyogóbb lett napról napra; míg a mostoha és leányai

jó akaratukban s körükben lapunk számára jó akaró barátokat és előfizetőket szerezni sziveskedjenek.

Pártoljuk a hazai ipart.

Újévi ajándék-tárgyakért milliókra rugó összegeket költünk el. Miután a pénz feles része még mindig külföldre megy, a mennyiben a hazai ipar mellőzésével idegen árucikkek, illetve gyártmányok szereztetnek be: alkalmoszerűnek tartjuk ez ellen felszólalva, a nagyközönség figyelmét ama botrányos esetre irányítani, melyről az országos iparegyesület gyártási szakosztályában közelebb jelentés tétetett.

Az eset következő: A magyar ipar és termények elleni harc, melynek kiindulási pontja tudvalevőleg Csehország volt, újabb időben a lajtántul többi tartományokba is átszármaszott, nevezetesen Bécsből meglehetősen tisztességtelen eszközökkel kezdtek meg iparunk és termelvényeink ellen a háborút.

A bécsi magvizsgáló és ellenőrző állomás főnöke ugyanis örleményeink egyikére kimondta a szentencziát: hogy hogy az hamisítvány, készítői pedig csalók. Midőn a megtámadott iparosok nevében egy előkelő fővárosi gyáros bebizonyította a magvizsgáló főnöknek, hogy vastag tévedésben van, a sarokba szorított tudós (!) professzor sietett kijelenteni, hogy az osztrák gyárosok mindig a nyakán vannak s quasi követelik a magyar terményeknek rossz hírbe keverését. Ezzel a szomorú elégtétellel ugyan beérték volna gyárosaink, de a bécsi magvizsgáló főnök urnak ismét nagyon is nyakára járhattak az osztrák gyáros urak, a kik a tisztességes verseny fegyverével, ugylátszik, nem remélik legyőzni magyar versenytársaikat, mert a főnök ur, bár az ellenkezőről meg volt győződve, újra azt az állítást kockáztatta a bécsi gazdasági egyesület előtt, hogy a magyar termények egy része hamisítvány.

szemlétoamst sorvadtak fonyadtak, holott naphosszat összedugott kézzel ütök mint valami nagy dának.

Hogyan történhetett ez? Hát biz ezt a csodát a Vaszilissa babája művelte. A baba segítségével nélkül, hogyan is győzhette volna a kis Vaszilissa a tömértelen dolgot! ő soha sem költötte el maga ebédjét egészen; de a legjobb falatkát félretette a babának. Ejjel aztán, a mikor már mindnyájan aludtak, bezárkózott kis szobájába, fölterítette a babának s így szólott: Egyél kicsinyem, egyél, aztán segíts meg nyomorúságomban. Edes apám házában vagyok ugyan, de nem tudom mi az öröm, a boldogság; mert a gonosz mostohám életem kioltására tör. Mondd meg nekem, hogyan maradhatok életben? Mit kell cselekednem.

A baba evett, azután tanácsokat adott, megvizsgált a bubánatában, és másnapra szépen elvégezte a Vaszilissa dolgait. A kis leány kedvére téphette a virágokat a fák lombjai alatt és a kellő időbe mégis minden dolgaszépen rendben volt az ágyak föl, valának vetve, a vedrek vízzel tele állottak, a edény szépen fölmosva s a tüzhelyen pattogott a tűz. Azonkívül a baba olyan füvet is adott Vaszilissának, a mely üden megóvta a nap pörkölő hevéitől. Babája társaságában tehát egészen boldog életet élt.

Több év telt el így. Vaszilissa megnőtt, férjhezadó leány vált belőle. Az egész falu legénysege törte magát kezéért, míg a mostoha leányra senki ügyet nem vetett. E miatt még gonoszabb volt most, mint valaha. A kéréket azzal bocsátotta el, hogy a fiatalabb leányt nem szokás az idősebb előtt férjhez adni. — S mikor a kérék eltávoztak, Vaszilissát jól megverte, hogy bosszúságán könyítsen.

Egyszer a kalmárnak bizonyos ügyek miatt hosszabb időre kellett hazulról eltávoznia.

Ezen eljárás, mely magán hordja a tisztességtelenség bélyegét, melyből kéri a rossz akarat, több mint a mennyit nyugodtan el szabad nézni.

Azt ugyan már régen tudjuk, hogy az osztrák iparosok irántunk való jóindulata nagyon kétes értékű, de azt még sem tehetjük fel, hogy fondorlatok felhasználása, nem tisztességes módok és eszközök igénybevétele által fognak igyekezni kellemetlen magyar konkurrensüket ártalmatlanná tenni s nemcsak egyes iparosok, hanem jóhírű iparágaink hitelét is megrontani, sőt e rossz híreket mesterséges uton a külföldi szakkörökben is kiterjeszteni.

E fondorlatok, illetőleg a kivált örleményeink ellen fogantatva vett rendszeres agitáció végre határt szabnak a mi tértelenségünknek is. Összetett kezekkel nem nézhetjük tovább e bennünket fenyegető mozgalmakat, azok ellen állást kell foglalunk, kötelességünk egyrészt a megtorlás fegyverével élni, másrészt a megtorlást úgy foganatosítani: hogy annak rugója a hazai ipar pártolását célzó mozgalom hatalmasabb látkető ereje legyen.

Az országos statisztikai hivatal kimutatása szerint az örökös tartományokból való bevételünk átlag évente 36 millió frttal nagyobb, — mint kivételünk ugyanoda.

E roppant nagy összeg — az említett hivatalos hiteles kimutatás szerint — eltekintve a finomabb szövetektől s apró áruktól, jobbadán oly iparezikkekért megy ki Ausztriába, melyeket többnyire hazai iparunk is képes volna kiállítani.

Mennyire lehetne a hazai iparosok termelési képességét minőség és mennyiség szempontjából fokozni, ha állást foglalva a külföldi iparezikkek inváziója ellen, a hazai ipar felkarolása és fejlesztése érdekében a törvények keretén belül késedelem nélkül hozzá látnánk a hazafias mozgalom megindításához!

Indítsuk meg tehát komolyan és vigyük keresztül erélyesen a hazai iparpár-

voznia. A mostoha erre az időre egy más házba költözött. A ház egy sűrű erdő szélén fekiült, ez erdő tisztaságán egy kunyhó állott. E kunyhóban lakott a baba-yaga. Lakásához egy ha andó lélek sem közeledhetett, mert úgy fölfalta az embert, mint valami csibét.

A hogy az új házba átköltöztek, a kalmár felesége szüntelenül az erdőbe küldözte Vaszilissát, hol egyért, hol másért; de a lányka mindannyiszor épen, minden baj nélkül jött haza, mert a baba megmutatta neki az utat, s nem hagyta, hogy közel tévedjen a babayaga lakásához.

Az idő öszre fordult. Egy este a mostoha dolgot adott a három leánynak; egyiknek csipke, a másiknak harisnyakötést, Vaszilissának szőni valót. Aztán észrevétlenül minden világot eltávolított a szobából, hol a három leány dolgozott, egyetlen gyertyán kívül, és lefeküdt. A három leány csak dolgozott, csak dolgozott, a gyertyának nagy hamva égett. Az egyik mostoha testvér fogta a hamvevet, s a mint anyja megparancsolta, mintha véletlen volna, kioltá a világot.

— Mit csináljunk már most? szólalt meg egyszerre mind a három leány. Az egész háznál nincs egy szikra tűz sem és dolgunkat még nem végeztük el. Nincs más mód, mint elmenni baba-yagához és tőle kérni világot.

— Az én horgolótűm eléggé világít, szólott a csipkeverő.

— Az én horgolótűm is eléggé világítanak, mondá a ki harisnyát kötött.

— Vaszilissa! kiáltott fel egyszerre mindkettő, neked kell világért menned; erdej a baba-yaga hoz. Es ezzel kitolták az ajtót.

Vaszilissa szobáskájába ment és vacsorát adott a babának. — Egyél édes kicsinyem,

*) Az orosz népmesék legféltelmesebb boszorkánya a baba-yaga. Ezt egy nagy, sovány bozontos hajú vén asszony alakjában ábrázolják.

tolási mozgalmat. Mert hogy erre alap van, azt láttuk a romániai vámháboru alkalmával, midőn egyszerre az erdélyi posztó felé fordult figyelmünk s hazafiságunk rövid idő alatt kárpótolni tudta ez iparágat a romániai piac elvesztése folytán szenvedett károktól.

Terjesszük ki a pártolást lehető legnagyobb mértékben mindenre, amit a hazai ipar jól tud termelni s ebből háromféle hasznunk lesz: megtoroltuk az osztrákok rossz akaratú eljárását, apasztottuk a külföldi behozatalt és megmérhetetlen anyagi előnyt szereztünk a nemzetnek, életképes iparunk nagyobb mérvű támogatása által.

A helyzet.

Az idő komolyságának megfelelően, — melyben élünk, az okosan vezetett államok megtesznek mindent, hogy házuk táját, belsejét rendbe hozzák. Bismarck herceg, mielőst észrevette, hogy Waldersee gróf lakásán tartott értekezlet híre rossz vért szülhet a német nemzet különböző rétegeiben, perczig sem késedelmezett, hogy kérélehetlenül kimesse ezt a tövist, még mielőtt gyuladást keltene a nép szervezetében.

Ausztriában a Taaffe-kormány ép karácsony előestéjén tett bizonyoságot fölé, hogy éber figyelemmel kíséri a vándor rubelek utját oda át. Ezenkívül majdum egyidejűleg a népességet felekezeti gyűléstégre szító röpiratok egész tömegét foglaltatta le.

Az aki magyar kormány gyeplőit ez idő szerint kezében tartja, éber örökös és törhetetlen erély tekintetében a nemzet egészének szemében a legmegnyugtatóbb biztosíték arra nézve, oogy veszélyes izgatások dolgában meglepetéstől nem kell tartanunk.

Oroszországnak is meg van a maga beljaja — de mennyi — s ott mégis mit tapasztalunk? A legotrombább, a legostelenebb eljárás. A reactionarius egyetemi szabályzatok önkénye ellen protestáló ifjúságot nem hogy lecsendesítenék, nem hogy a tövist kimetszenék s a bajt valamiképen orvosolni törekednének, hanem e helyett a szabadság után áhító ifjúságot a kozákok kanosukájával, a nihilismus karjaiba kergetik.

A béke fenntartásába vetett reményekre nézve alig biztató jelenség, hogy azok az orosz körök, a melyek diplomatiai, majd ka-

azután hallgasd meg: kérésemet. Világért küldenek a baba-yagához az pedig föl fog falmi.

A baba megvacsorált, miközben szeméi mint gyertyák világoltak. Ne félj édes Vaszilissa, batorítá a lánykát. Csak menj bátran, a hóvá küldenek. De vigyázz arra, hogy mindig veled legyen; mert a mig veled leszek, nem érhet semmi baj a baba-yagánál.

Vaszilissa fölélibedött. A babát zsebébe tette, szépen keresztet vetett magára és neki indult az irtatlan erdőnek.

Remegve haladt előre. — Egyszer csak egy vágató lovagra bukkant. A lovag egészen fehérbe volt öltözve, — fohérszerszámu fehér lovon ült. — Hajnalodni kezdett.

Folytatta utját. Hirtelen egy más egészen vörös lovag száguldott el mellette. A nap akkor bukkant föl az ég peremén.

Vaszilissa egész éjjel és a következő egész napon át gyalogolt. Estefélő világot vett észre, mely a baba-yaga lakásában égett. A kunyhó körül a sóvény emberesontokból volt fonva, és megrakva ép szemű koponyákkal. A kapu félfák lábszár, az ajtófelek karcosontokból voltak. Az ajtó maga úgy nézett ki, mint valami éles fogakkal telt száj.

Vaszilissa magán kívül volt a félelem miatt. Egyszerre megállott, mintha lábai a földbe gyökereztek volna. Hirtelen egy lovage vágatott el mellette, fekete szerszámmal. — Szágulda érkezett a baba-yaga portájához s ott egy eltűnt, mintha csak a föld nyelte volna el. Leszállt az éj, de a setét nem tartott sokáig. A koponyák fényleni kezdettek, s oly világos volt, akár csak nappal. Vaszilissa reszkettett a félelemtől, de helyéből nem mozdult, mert nem tudta, hogy merre fusson. Egyszerre az erdőben borzalmas zaj támadt. A fák megropogtak, a levél zörgött. Az erdő felől a baba-yaga közeledett. Mo-